

nikációs hálózatként kezelte eddig. Nyár elejétől kezdve azonban a Dow Vision is elérhető az Interneten, s ezzel a Dow Jones azon elsők egyike, amelyek a WAIS szerveret kereskedelmi, profitorientált környezetben használják. Az információ egy része díjmentesen megjeleníthető, további hozzáférésekért azonban más hálózatokhoz hasonlóan fizetni kell. Számos kliens szoftvercsomag teszi rugalmassá a navigációt és a kezelést, elérési pontokkal, menüvel és párbeszédboxokkal. McCall bár elismerte az Internet csábító voltát,

hangsúlyozta, hogy a Dow nem értékeli túl sem ennek, sem más közvetítő mechanizmusnak a jelentőségét. Arra gondoljunk, hogy „a médium nem az üzenet. Az üzenet maga az üzenet.”

Proceedings of the Second Annual Conference: Internet World & Document Delivery World International. Mecklermedia. ISBN 088 736 975-8.

/HYAMS, P.: CD-ROM vendors turn online. = Monitor, 160. sz. 1994. jún. p. 11–12./

(Koreny Ágnes)

CD-ROM kontra online: egy információbróker kilátásai

Az online és a CD-ROM elektronikus adatbázisok óriási hatással vannak az üzleti élet információs keresletére és kínálatára is. Ezen az információs piacon a speciális információk iránti igényt felmerülése után rövid idő alatt kell kielégíteni. Az online és a CD-ROM szolgáltatások igen alkalmasak e kereslet kielégítésére.

Az **online** módszer legfőbb *előnye*, hogy nagy mennyiségű információ elérését teszi lehetővé, amely az üzleti szférától a tudományos és műszaki szakterületeken át a jogi kérdésekig sokféle területet fed le. Az online adatbázisok szakkönyvtári információhalmazt juttatnak el közvetlenül a munkahelyekre. Az adatok célirányú, de rugalmas kereséssel könnyen visszakereshetők, így a bibliográfiai adatok, a cikkek kivonatai, vagy akár teljes szövegük is megjeleníthető.

A *hátrányok* között a legsúlyosabb a költségigényesség, ami különösen az üzleti világ számára készült adatbázisokra jellemző. Egy másik negatívum, hogy olyan kereső szakembereket igényelnek, akik közvetítő láncszemként működnek a végfelhasználóhoz, jól képzettek, és gyakorlottak az adatbázisok használatában. Az adatbázis-készítők ezeket a nehézségeket az ingyenes felhasználói tanfolyamok szervezése mellett új, különböző nehézségű szoftvertermékek kínálatával próbálják enyhíteni.

A magas árral és a képzett keresők szükségességével függ össze az online rendszerek harmadik hátránya. A kérdező annak tudatában használja az adatbázist, hogy ügyfelének vagy vállalatának minden egyes perc keresési idő igen sokba kerül. Ez a tudat egyfajta belső nyomással nehezíti rá, hogy igyekezzen minél pontosabban, gyorsabban megtalálni a keresett információt, ami csökkentheti a keresés hatékonyságát. A feszültséget az adatbázisokban és parancsnyelvükben jártas kereső személyek képzésével és a közvetlen keresés előtti precíz felkészüléssel lehet csökkenteni.

További negatívum, hogy az egyes hostok (szolgáltatóközpontok) általában eltérő parancsnyelvet használnak. Ha a különböző hostok azonos parancsnyelvel lennének kérdezhetőek, akkor ez nagymértékben megkönnyítené az adatbázisok használoinak munkáját. Végül megemlíthetjük még azt a hátrányt is, hogy az egyes keresések idő- és így költségigényét előzetesen nehezen becsülhetjük fel.

A másik elektronikus információs médium, a **CD-ROM** legnagyobb előnye felhasználóbarát volta. A CD-ROM adatbázisok is nagy mennyiségű és speciális információ közvetlen munkahelyi elérését teszik lehetővé. Az adatbázisok kevés kérdezői gyakorlattal is jól használhatók, keresésük rugalmas, könnyen elsajátítható. Mindaz a feszültség, ami az online keresésnél az idő- és költség tényezőből fakad, itt megszűnik, az egyedüli hatás a kereső saját idejének költségessége.

A CD-ROM adatbázisok használatában jelentős előny, hogy hálózatba szervezhetőek, így ugyanabban az adatbázisban egyidejűleg több felhasználó is folytathat keresést. Igaz ugyan, hogy ebben az esetben a CD-ROM termék előfizetése drágább.

Ennél nagyobb hátrány, hogy a CD-ROM adatbázisok használata saját technikai környezet kiépítését igényli, ami elsősorban kisebb cégek számára lehet korlátozó tényező. Ezért azt mondhatjuk, hogy a CD-ROM technika akkor olcsóbb az online technikánál, ha nagy volumenű kereséseket folytatunk rajta, vagyis az adott vállalatnál nagy mennyiségű, hosszú keresési idejű és gyakori információigény merül fel.

A legnagyobb különbség az online és a CD-ROM elérési adatbázisok között a szakterület lefedettségében rejlik. Akármilyen széles és speciális témákban is jelennek meg ma már a CD-ROM adatbázisok, az online szolgáltatások mind a forrásokat, mind a kronológiai mélységet tekintve sokkal szélesebb területet ölelnek fel.

A CD-ROM és az online adatbázisok továbbra is központi helyet fognak elfoglalni az információs világban. Nem feltétlenül szükséges, hogy versenytársaknak, hanem az itt bemutatott tulajdonságaik alapján egymást kiegészítő, az információs környezetben kulcsszerepet játszó módszereknek kell tekintenünk őket.

TOWLSON, K.: CD-ROM versus online: an information broker's perspective. = *Aslib Information*, 20. köt. 11–12. sz. 1992. p. 422-423./

(Kardos Krisztina)

Értéknövelés CD-ROM hálózattal

Háttér

Az üzleti szakemberek különösen igényes információfelhasználók, ez alól a Svájcban, Lausanne-ban található *International Institute for Management Development* (IMD = Nemzetközi Menedzsmentfejlesztési Intézet) munkatársai sem kivételek. A használók személyi számítógépéről elérhető CD-ROM adatbázisokból nyerhető friss információ igen lényeges számukra.

Az IMD 1989-ben jött létre két nagy hagyományú vezetéstudományi intézmény összevonásával. Oktatási programjaiban különös hangsúlyt fektet a nemzetközi ügyekre. 1991-ben 85 országból voltak hallgatói. Egy tipikus osztályban 20 országból származó hallgatók találhatók, a 40 tagú oktatógárda is különböző országokból származik. Az oktatási nyelv az angol.

Az IMD által ajánlott oktatási formák között szerepel 12 hónapos MBA (Master of Business Administration) program, továbbá 1–10 hetes továbbképzések vezetőknél. A legtöbb oktatási program részei a személyi számítógépek, videoanyagok használata, a tárgyalás szimulációja és a szerepjáték-gyakorlatok. Az osztályban és az egyéni tanulás mellett a résztvevők kis csoportokban vagy teamekben is dolgoznak. A feszített munkatempó miatt kevés idejük van az információs szolgáltatások igénybevételére. A projektfeladatok során azonban szükségük van információgyűjtésre, különösen az iparelemzés és a piackutatás területén. Ezen a területen az IMD könyvtárának CD-ROM gyűjteménye alapvető szerepet játszik. Az elmúlt két évben a használók megismerték az itt található kilenc adatbázist, igényeik ezek elérhetőségével kapcsolatban csak növekedtek. Könnyen használható rendszert akarnak, amelyet irodáikból is elérhetnek, hogy ne kelljen ezért a másik épületben levő könyvtárba átmenni.

Bár a piacon többféle hálózati megoldás is kapható, egyik sem volt az igényeknek megfelelő: 300 diáknak, tanfolyami résztvevőnek, oktatóknak és kutatóknak párhuzamos hozzáférés biztosítása. Több oktató tárgyainak oktatásához is használni akarja a legnépszerűbb CD-ROM-okat, ezért körülbelül száz használóra lehet számítani egy időben. A megvásárolandó rendszernek rugalmasnak, kényelmesnek, könnyen elérhetőnek kellett lennie, és biztosítania kellett statisztikák készítésének lehetőségét. Végül a *Holthaus & Heinisch*

(Zentrum für Rechnerkommunikation GmbH, Göttingen) által tervezett CD-ROM hálózatot választották.

Konfiguráció és CD-ROM adatbázisok

Az IMD-CD-ROM hálózata a PCSA, Novell, CD-Net és Logcraft szoftver-hardver kombinációja. Egy VAX gép szolgál hostként egy Ethernet-hálózathoz kapcsolódva.

Az IMD-nél 9 CD-ROM van meg, ezek három nagy csoportba sorolhatók:

Bibliográfiai információk:

- ABI/Inform (UMI)
- Computer Select (Ziff Communications)
- F&S Index plus Text (Predicasts)
- Business Periodicals Index (H. W. Wilson)

Pénzügyi információk:

- Fame (Bureau van Dijk)
- Dafne (Bureau van Dijk)
- Diane (Bureau van Dijk)
- Corporations Ondisc (Standard & Poor's)

Útmutató típusú információk:

- Gale Global Associations.

A CD-ROM-ok mellett még egy szoftvercsomag, a Standard Industrial Classification (SIC) Cross Reference Software került be a hálózatba, hogy segítse a használókat az ipari elemzésben.

A rendszer szolgáltatásai

A *CD-Manager* szoftver szolgáltatja a központi használói interfészt a rendszer eléréséhez. A rendszert a CD-ROM-használók igényeinek szem előtt tartásával tervezték meg. Rendkívül felhasználóbarát és könnyen használható menükkel működik, amelyekkel egyszerű kiválasztani a keresőprogramot. A letöltött fájlok egy integrált export fájlkezelőbe vihetők át, majd szövegszerkesztőbe tölthetők, vagy lemezre másolhatók.

A rendszer működése három nagy területre osztható:

- ▶ a CD-ROM kezelése,
- ▶ tájékoztató üzenetek készítése,
- ▶ a CD-ROM-ok egyedi használatának elemzése.